

Сборник съдебна практика

Дело C-561/19

Consorzio Italian Management
и
Catania Multiservizi SpA
срещу
Rete Ferroviaria Italiana SpA

(Преюдициално запитване, отправено от Consiglio di Stato (Държавен съвет, Италия)

Решение на Съда (голям състав) от 6 октомври 2021 година

„Преюдициално запитване — Член 267 ДФЕС — Обхват на задължението на националните юрисдикции, действащи като последна инстанция, да отправят преюдициално запитване — Изключения от това задължение — Критерии — Въпрос относно тълкуването на правото на Съюза, повдигнат от страните в националното производство, след като Съдът е постановил решение по преюдициално запитване в рамките на това производство — Липса на уточнения относно причините, обосноваващи необходимостта от отговор на преюдициалните въпроси — Частична недопустимост на преюдициалното запитване“

1. *Преюдициални въпроси — Сезиране на Съда — Въпроси за тълкуване — Задължение за отправяне на преюдициално запитване — Обхват — Въпрос, повдигнат след вече отправено преюдициално запитване по същото дело — Липса на последици — Наличие на основания за недопустимост, присъщи на производството пред запитващата юрисдикция — Липса на задължение за отправяне на преюдициално запитване — Условия — Спазване на принципите на равностойност и на ефективност (член 267, трета алинея ДФЕС)*

(вж. т. 32, 33, 50, 51, 58, 59, 61—66 и диспозитива)

2. *Преюдициални въпроси — Сезиране на Съда — Въпроси за тълкуване — Задължение за отправяне на преюдициално запитване — Липса — Условия — Липса на основателно съмнение — Критерии (член 267, трета алинея ДФЕС)*

(вж. т. 39—42 и 44—49)

3. *Преюдициални въпроси — Сезиране на Съда — Въпроси за тълкуване — Задължение за отправяне на преюдициално запитване — Обхват — Въпрос, повдигнат от страна — Липса на последици (член 267, трета алинея ДФЕС)*

(вж. т. 53—55 и 57)

Резюме

Съдът уточнява практиката си „Cilfit“ относно хипотезите, в които националните юрисдикции, действащи като последна инстанция, нямат задължение за отправяне на преюдициално запитване

Когато такава юрисдикция счита, че може да не изпълни това задължение, от мотивите на решението ѝ трябва да става ясно, че е налице някоя от трите хипотези, в които това ѝ е позволено

През 2017 г. Consiglio di Stato (Държавен съвет, Италия), национална юрисдикция, която се произнася като последна инстанция (наричана по-нататък „запитващата юрисдикция“), сезира Съда с преюдициално запитване в рамките на спор относно обществена поръчка за услуги по почистване, по-специално на железопътни гари в Италия. Съдът постановява решението си през 2018 г.¹ След това страните по този спор искат от запитващата юрисдикция да отправи други преюдициални въпроси.

В този контекст, през 2019 г. запитващата юрисдикция сезира Съда с ново преюдициално запитване. Тя иска по-специално да се установи дали национална юрисдикция, действаща като последна инстанция, е длъжна да сезира Съда с въпрос относно тълкуването на правото на Съюза, когато този въпрос ѝ е представен от страна на напреднал етап от развитието на производството, след като делото е било обявено за решаване за първи път, или след като веднъж вече е отправяно преюдициално запитване по това дело.

Съображения на Съда

В решението си Съдът, заседаващ в голям състав, потвърждава критериите, изведени в решение Cilfit², в което са посочени трите хипотези, при които националните юрисдикции, действащи като последна инстанция, не са длъжни да отправят преюдициално запитване³:

- i) въпросът е ирелевантен за решаването на спора,
- ii) разглежданата разпоредба от правото на Съюза вече е била предмет на тълкуване от Съда,
- iii) правилното тълкуване на правото на Съюза е толкова очевидно, че не оставя място за никакво основателно съмнение.

¹ Решение от 19 април 2018 г., Consorzio Italian Management и Catania Multiservizi (C-152/17, EU:C:2018:264).

² Решение от 6 октомври 1982 г., Cilfit и др. (283/81, EU:C:1982:335).

³ Това задължение е изрично закрепено в член 267, трета алинея ДФЕС.

Ето защо Съдът постановява, че национална юрисдикция, действаща като последна инстанция, не може да бъде освободена от задължението си за отправяне на преюдициално запитване само поради това че вече е сезирала Съда с преюдициално запитване в рамките на същото дело.

Относно третата припомнена по-горе хипотеза Съдът уточнява, че липсата на основателно съмнение следва да бъде преценявана с оглед на специфичните характеристики на правото на Съюза, особените трудности при неговото тълкуване и риска от различия в съдебната практика в рамките на Съюза. Преди да стигне до извода, че липсва основателно съмнение относно правилното тълкуване на правото на Съюза, националната юрисдикция, действаща като последна инстанция, трябва да се убеди, че отговорът е също толкова очевиден за другите юрисдикции от последна инстанция на държавите членки и за Съда.

В това отношение възможността за различен прочит на разпоредба от правото на Съюза сама по себе си не е достатъчна, за да се приеме, че има основателно съмнение относно нейното правилно тълкуване. Във всеки случай, когато наличието на разнородна съдебна практика — в юрисдикциите на една или на различни държави членки — относно тълкуването на разпоредба от правото на Съюза, приложима към спора в главното производство, е доведено до знанието на юрисдикцията, действаща като последна инстанция, тя трябва да бъде особено внимателна, когато преценява евентуалната липса на основателно съмнение относно правилното тълкуване на посочената разпоредба.

Националните юрисдикции, действащи като последна инстанция, имат задължение да преценяват на своя собствена отговорност, по независим начин и с цялото необходимо внимание дали се намират в някоя от трите хипотези, които им позволяват да не отправят до Съда повдигнат пред тях въпрос относно тълкуването на правото на Съюза. Когато такава юрисдикция счита, че е освободена от задължението да сезира Съда, от мотивите на решението ѝ трябва да става ясно, че е налице някоя от тези три хипотези.

Освен това, когато се намира в някоя от тези хипотези, юрисдикцията, действаща като последна инстанция, не е длъжна да сезира Съда дори ако въпросът относно тълкуването на правото на Съюза е повдигнат от страна в производството пред нея.

Обратно, ако въпросът относно тълкуването на правото на Съюза не попада в никоя от тези хипотези, юрисдикцията, действаща като последна юрисдикция, е длъжна да сезира Съда. Обстоятелството, че посочената юрисдикция вече е сезирала Съда с преюдициално запитване в рамките на същото национално дело, не поставя под въпрос задължението за отправяне на преюдициално запитване, когато и след решението на Съда остане въпрос относно тълкуването на правото на Съюза, чийто отговор е необходим за решаването на спора.

Само националната юрисдикция решава на кой етап от производството следва да постави преюдициален въпрос. Юрисдикция, действаща като последна инстанция, обаче може да не отправи преюдициален въпрос до Съда поради основания за недопустимост, присъщи на производството пред тази юрисдикция. Всъщност, когато трябва да се приеме, че основанията, повдигнати пред такава юрисдикция са недопустими, не може да се счита, че преюдициалното запитване е необходимо и релевантно, за да може тази юрисдикция да постанови решението си. Приложимите национални процесуални норми обаче трябва да

спазват принципите на равностойност⁴ и на ефективност⁵.

⁴ Принципът на равностойност изисква всички правила относно исковете или жалбите да се прилагат еднакво за исковете или жалбите, основани на нарушение на правото на Съюза, и за сходните искове или жалби, основани на нарушение на националното право.

⁵ Съгласно принципа на ефективност националните процесуални норми не трябва да правят практически невъзможно или прекомерно трудно упражняването на правата, предоставени от правния ред на Съюза.